

A magyarság lélekszáma a jelenkori Erdély területén

Hivatalos és becslült adatok^{*}

Megjelent: Európai Idő. III, 1992. 11/12. sz. 4. p, 13/14. sz. 4. p.

A január 7. és 14. között lezajlott romániai népszámlálást, nem utolsósorban nemzetiségi vonatkozásai miatt, fokozott várakozás előzte meg. Érthetően, hiszen az új alkotmány által homogén nemzetállamnak nyilvánított országban a valóságban vagy két tucatnyi etnikum élt, sőt jelentékeny részeit teljes egészében nem román ajkú, vagy nemzetiségileg igencsak vegyes népesség lakja. Mégis, bár a népszámlálást elrendelő kormányhatározat már 1990. októberében napvilágot látott, maga az összeírás – részben a nemzetiségi szövetség passzivitása következtében – felkészületlenül érte a lakosságot. A megfelelő előkészítés hiányát az a viharos polémia is jelzi, amely az etnikai vonatkozású kérdések egyes kitételeit és a felvételi módszereket fogadta, odáig menően, hogy a várható eredmények szinte már a népszámlálás megkezdésének pillanatában kérdésessé váltak.

Az előzetes aggodalmak érthetőek, ha arra gondolunk, hogy Románia nemzetiségi statisztikájának története – a maga nemében egyedülálló (bár még így is némi fenntartással kezelendő) 1930. évi népszámlálástól eltekintve – lényegében az elhallgatott és megmásított tények története. Lassan két emberöltő telt el úgy, hogy nem bocsátottak a nyilvánosság rendelkezésére érdemi tényanyagot az egyes etnikumok számbeli viszonyaira vonatkozóan; a hivatalos propaganda minduntalan olyan adatokra hivatkozik, melyek részletes kimutatását sehol sem találjuk. Ily módon kinyilatkoztatásokból áll össze a mai Románia népesedéstörténete; a valóságos tények felmutatása helyett demográfiai mítoszteremtés zajlik a jelen- és különösen az utókor számára.

Nem indokolatlan tehát a magyarság lélekszámának alakulását a hivatalos népességszámbavételek mellett az azokat ellenőrző becslések tükrében is áttekinteni. Az 1. táblázat ezeket az adatokat összesíti a jelenkori Erdély területére vonatkozóan.

1. táblázat
Az erdélyi magyarság lélekszámának alakulása 1880–1977 között

Év	Össz- lakosság	A magyarság szám hivatalos közlés szerint				Anyanyelvi és nemze- tiségi érték különbözete	A magyarság be- csült lélekszáma		A becsült lélekszám különbözete a hiva- talos	
		Anyanyelv		Nemzetiség					anyany.	nemzet.
									értékhez képest	
	Ezer fő	Ezer fő	%	Ezer fő	%	Ezer fő	Ezer fő			
1880	4027	1041	25,9	—	—	—	—	—	—	
1890	4419	1200	27,2	—	—	—	—	—	—	
1900	4872	1438	29,5	—	—	—	—	—	—	
1910	5258	1663	31,6	—	—	—	—	—	—	
1919	5208	—	—	1378	26,5	—	1600	30,7	222	
1920	5114	—	—	1306	25,5	—	1500	29,3	194	
1927	5394	—	—	1247	23,3	—	1560	28,9	313	
1930	5548	1481	26,7	1353	24,4	128	1600	28,8	247	
1941	5910	1707 ^a	28,9	1743	29,5	—	1730	29,3	13	
1948	5761	1482	25,7	—	—	—	1500–1530	26,0–26,6	—	
1956	6232	1616	25,9	1559	25,0	57	—	—	—	
1966	6720	1626	24,2	1597	23,8	29	1710–1740	25,4–25,9	—	
1977	7500	1700 ^b	22,7	1685 ^c	22,5	15	1870–1910	24,6–25,0	—	

^{*} Az eredetitől eltérően a táblázatokban ezer főben megadott, kerekített értékekkel. A nyomtatott cikkben megjelent teljes számokat lásd a kéziratok háttér-számításokban.

^a Az északi anyanyelvi és déli nemzetiségi adatok együtt.

^b A hivatalos végleges közlés alapján becsült adat.

^c A Judejele patriei c. sorozat megfelelő kötetei alapján. „Nemzetiség és anyanyelv” szerint még ennél is kevesebb: 1651 ezer (22,2%).

Az 1880–1910. évi adatsorok a magyar nyelv feltűnő, gyors térhódítását regisztrálták. Emiatt a magyar statisztikát heves bírálatok érték a román statisztikusok részéről, akik a gyors ütemű magyarosodást a népszámlálások helytelen módszereivel, a magyar anyanyelvűek számának mesterséges növelésével magyarázták. Bírázataik érvrendszerét a hatalomváltást követően a gyakorlatban is megpróbálták érvényesíteni, amikor a román népösszeírások a magyarok számának – a háborús emberveszteséggel és a menekülthullámmal már nem indokolható – radikális csökkenését állapították meg. Kétségtelen, hogy az 1910. évi népszámlálás a természetes szaporulaton túl egyéb – belső vándorlásokból, asszimilációs nyereségből származó – időleges népességi pozitívumot is elkönyvelt a magyarság javára. Ugyanakkor – s ezt a tudományos igényű román népszámlálások anyanyelvi (utóbb nemzetiségi) adatai is megerősítik – e nyereség messze alatta maradt annak a mértéknek, amit a magyar nemzetiségstatisztika elmarasztalói az 1910. évi, s az azt megelőző népszámlálásoknak tulajdonítanak.

Ugyanezen az alapon hasonló fenntartásokkal kell fogadnunk a román népességszámbavételek kimutatásait. Ezek a II. világháborút követően már csupán a saját körükön belül – a bukaresti statisztikai hivatal egyéb adatközléseivel egybevetve – ellenőrizhetők. Általános vélekedés szerint az 1956. évi népszámlálás az egyetlen, amely még elfogadható alapot nyújt az ilyen jellegű vizsgálódásokhoz.

Ha a magyarság lélekszámára vonatkozó hivatalos, illetőleg az – e számot esetenként 200–300 ezerrel is többnek mutató – becsült adatokat összevetjük, hamar szembetűnik, hogy az új uralom kezdetének viszonylag megállapodott népességi viszonyait rögzítő 1920. évi összeírás és az 1977. évi népszámlálás közötti időszak számoszlopai mindkét esetben nagyjából egyező gyarapodást tükröznek. A hivatalos kimutatások és a becsült értékek közötti eltérés változatlansága meglepő, mivel az 1920. évi összeírás idején mesterségesen leválasztott népességi csoportok hiánya – a magyar anyanyelvű zsidók pusztulása, a megmaradtak kivándorlása, az asszimilálódott svábok részbeni távoztása és a bizonytalan identitású rétegek etnikumváltása következtében – az évtizedek során tényleges veszteséggé vált. E tény ismeretében – no meg történelmi analógiák alapján, a nemzetállami ideológia, a homogenizációs politika szorítását tapasztalva – csak a politikai legitimációs kényszer felerősödésével magyarázható a hivatalos adatok és – az 1956. évi népszámlálásra alapozott – mértéktartó becslések közti különbség növekedése. Másképp fogalmazva: a magyar etnikum békeidőben elszenvedett – ám szinte csak a háborús évekéhez mérhető – újbóli vesztesége „kényszerasszimilációs” jellegű, azaz olyan mesterségesen előidézett hiány, amely a népszámlálási eredményekkel kapcsolatos hivatalos elvárásoknak az összeírás során történt érvényesítéséből adódik.

E hipotézisünket megalapozó becslések felső értékei a kérdéssel behatóbban foglalkozó kutatók (Nyárády R. Károly és Sebők László) munkáiból valók, az alsó értékek saját becsléseink eredményei.

Számításaink során a magyarság természetes szaporulatára az – 1966–1976 között megyénként, 1956–1966 között tartományonként (városi és községi megoszlásban) közzétett – népmozgalmi adatokból, a vándormozgalmak méreteire és irányaira az 1966. és 1977. évi születési hely szerinti kimutatásokból következtettünk. A magyarság szaporulatát – az élveszületések 1965. évi nemzetiségi arányszámai alapján – valamivel az erdélyi átlag alattinak feltételeztük; a származási statisztikák adatainak megyénkénti felosztása során pedig az illető megye nemzetiségi megoszlását vettük irányadónak. Források: a statisztikai évkönyvek, az 1966. és 1974. évi demográfiai évkönyv és a népszámlálási kötetek. Lásd a 2. táblázatot:

2. táblázat
Az erdélyi magyarság lélekszáma anyanyelv szerint 1956–1977 között
hivatalos adatok és becslésünk szerint
(ezer fő)

Megye	1956	Feltételezett		1966		Feltételezett		1977
	Hivatalos adat	termé- szetes szaporulat	vándor- lás	Számított adat	Hivatalos adat	termé- szetes szaporulat	vándor- lás	Számított adat
Fehér	27,3	2,0	0,2	29,5	26,7	2,7	0,2	32,4
Arad	86,8	0,5	0,1	87,4	78,3	–	3,2	90,6
Bihar	204,1	9,8	-5,5	208,4	198,1	14,4	-2,7	220,1
Beszt–Naszód	23,6	1,9	–	25,5	21,6	3,1	-1,5	27,1
Brassó	59,2	5,0	10,8	75,0	66,5	8,3	4,2	87,5
Krassó-Szörény	8,0	0,1	3,5	11,6	8,8	0,3	0,5	12,4
Kolozs	169,0	10,8	-2,2	177,6	166,1	17,0	-2,1	192,5
Kovászna	140,7	11,8	-7,0	145,5	142,3	16,2	-0,4	161,3
Hargita	247,0	22,6	-17,3	252,3	250,7	35,3	-0,9	286,7
Hunyad	34,0	2,5	7,5	44,0	40,2	4,0	-1,7	46,3
Máramaros	51,3	4,3	4,6	60,2	55,6	8,6	0,7	69,5
Maros	236,4	21,8	-5,3	252,9	252,9	31,8	-11,5	273,2
Szatmár	158,5	14,0	-9,9	162,6	155,2	20,6	-3,6	179,6
Szilágy	67,4	5,2	-6,8	65,8	64,0	7,0	-5,2	67,6
Szeben	17,9	1,6	3,9	23,4	19,9	2,8	1,0	27,2
Temes	84,5	0,6	3,9	89,0	78,8	1,7	5,3	96,0
Összesen	1615,7	114,5	-19,5	1710,7	1625,7	173,8	-14,5	1870,0

A fenti számítás a magyarság szempontjából kedvezőbb, és egyúttal a valósághoz is közelebb álló anyanyelvi adatokból indul ki. Az 1977. évre becsült eredmények azonban csak az előzetes nemzetiségi adatokkal vethetők össze, ezért ugyanezt a számítást az 1956. évi nemzetiségi kimutatásokra alapozva is elvégeztük. Lásd a 3. táblázatot.

3. táblázat
Az erdélyi magyarság lélekszáma nemzetiség szerint 1956–1977 között
hivatalos adatok és becslésünk szerint
(ezer fő)

Megye	1956	Feltételezett		1966		Feltételezett		1977	
	Hivatalos adat	termé- szetes szaporulat	vándor- lás	Számított adat	Hivatalos adat	termé- szetes szaporulat	vándor- lás	Számított adat	Hivatalos adat
Fehér	27,2	2,0	0,2	29,4	27,0	2,7	0,2	32,3	27,3
Arad	80,4	0,4	2,7	83,5	75,4	–	3,6	87,1	73,3
Bihar	194,6	9,4	-4,6	199,4	193,0	13,8	-1,8	211,4	200,4
Beszt–Naszód	24,1	2,0	0,3	26,4	22,4	3,2	-1,5	28,1	21,6
Brassó	56,9	5,0	11,2	73,1	65,3	8,1	4,1	85,3	71,1
Krassó-Szörény	8,3	0,1	3,6	12,0	9,2	0,2	0,5	12,7	9,2
Kolozs	164,6	10,6	0,2	175,4	164,8	16,7	-1,5	190,6	170,2
Kovászna	136,7	11,5	-6,7	141,5	140,5	16,0	-0,4	157,1	156,0
Hargita	244,7	22,3	-17,4	249,6	248,9	35,0	-0,8	283,8	276,7
Hunyad	32,7	2,3	7,5	42,5	40,0	3,8	-1,2	45,1	38,5
Máramaros	47,5	4,0	5,3	56,8	53,6	8,2	0,7	65,7	57,9
Maros	232,3	21,6	-3,9	250,0	249,7	31,5	-11,1	270,4	265,8
Szatmár	145,8	13,0	-8,1	150,7	147,6	19,1	-3,1	166,7	152,7

Megye	1956	Feltételezett		1966		Feltételezett		1977	
	Hivatalos adat	természetes szaporulat	vándorlás	Számított adat	Hivatalos adat	természetes szaporulat	vándorlás	Számított adat	Hivatalos adat
Szilágy	66,8	5,1	-6,6	65,3	63,8	7,0	-5,3	67,0	64,2
Szeben	18,2	1,6	4,1	23,9	20,1	2,9	0,9	27,7	21,9
Temes	77,4	0,5	5,6	83,5	76,2	1,6	5,6	90,7	77,5
Összesen	1558,2	111,4	-6,6	1663,0	1597,5	169,8	-11,1	1821,7	1684,3

4. táblázat
A magyarság százalékos aránya

Megye	Anyanyelv				Nemzetiség				
	1956	1966		1977	1956	1966		1977	
	hivatalos adat	számított adat	hivatalos adat	számított adat	hivatalos adat	számított adat	hivatalos adat	számított adat	hivatalos adat
Fehér	7,4	7,7	7,0	7,9	7,3	7,7	7,1	7,9	6,7
Arad	18,2	18,2	16,3	17,7	16,9	17,3	15,7	17,0	14,3
Bihar	35,5	35,5	33,8	34,8	33,9	34,0	32,9	33,4	31,7
Beszt—Naszód	9,2	9,5	8,0	9,4	9,4	9,8	8,3	9,8	7,5
Brassó	15,8	16,9	15,0	15,0	15,2	16,5	14,8	14,6	12,2
Krassó-Szörény	2,5	3,2	2,4	3,2	2,5	3,3	2,6	3,3	2,4
Kolozs	29,1	28,1	26,3	26,9	28,4	27,8	26,1	26,6	23,8
Kovászna	81,6	82,3	80,5	81,0	79,3	80,0	79,4	79,0	78,3
Hargita	90,2	89,3	88,7	87,9	89,3	88,4	88,1	86,9	84,8
Hunyad	8,9	9,3	8,5	9,0	8,5	8,9	8,4	8,8	7,5
Máramaros	14,0	14,1	13,0	14,1	13,0	13,3	12,5	13,3	11,7
Maros	46,0	45,0	45,0	45,1	45,3	44,5	44,5	44,7	43,9
Szatmár	47,0	45,2	43,2	45,6	43,2	41,9	41,1	42,3	38,8
Szilágy	24,8	25,0	24,3	25,6	24,6	24,8	24,3	25,3	24,3
Szeben	4,8	5,6	4,8	5,7	4,9	5,8	4,9	5,8	4,5
Temes	14,9	14,6	12,5	13,8	13,6	13,7	12,5	13,0	11,1
Összesen	26,0	25,6	24,2	24,9	25,0	24,7	23,8	24,3	22,5

Természetesen tévedés lenne a táblázatok becslült adatait száz százalékosan helytállóknak tekintenünk. E számok egy lehetséges megközelítési mód eredményei. Egyrészt óhatatlanul is magukkal „görgetik” az 1956. évi adatok esetleges torzításait, de ettől függetlenül is, csupán tendenciákat és arányokat jeleznek, mivel a népszámlálások statikus etnikai arányszámait nem alkalmazhatók gépiesen a természetes népmozgalom, és különösen nem a vándormozgalmak mutatóira. Fokozottan érvényes ez az anyanyelvi és nemzetiségi adatok közötti eltérésekre, hiszen azok módosulásai az etnikai identitásválasztás rejtettebb – hagyományos demográfiai módszerekkel nem prognosztizálható – mozgásait követik.

Becsléseink azokban a megyékben állnak legközelebb a hivatalos számadatokhoz, ahol a magyarság kompakt tömeget alkot (Kovászna, Hargita, Maros), illetőleg ahol az etnikai számarányok általában is kiegyensúlyozottan alakultak (Szilágy). Számszerűen jelentékenyebb, de százalékosan kifejezve még mindig kis mértékű az eltérés a határszélen (Bihar és Szatmár megyében), ahol a magyar lakosság viszonylag összefüggő, néhol töredezetebb nyelvterületet képez. A számított és hivatalos adatok közötti különbség ott a legnagyobb, ahol a magyarság nyelvszigetekre szorult vissza, városon belüli erős kisebbséget alkot, vagy pedig szóróványlétben, interetnikus diaszpórában él.

Nem kizárt, hogy ez az eltérés a vándormozgalmak téves megítélésének a következménye (ez esetben a jelentős népesség-kibocsátó megyék magyarságának lélekszáma nagyobb annál, amit feltételeztünk), de részben összefügghet azzal is, hogy a vegyes lakosságú és szóróvány vidékeken igen erőteljes a (természetes, vagy még inkább a kényszerű) asszimiláció hatása.

A kéziratots háttér-számításokból:

Tartomány	Anyanyelvi megoszlás 1956-ban ^a					Élveszületések %-os nemzetiségi megoszlása 1965-ben ^b	
	Szám szerint			% szerint			
	Összesen	Román	Magyar	Román	Magyar	Román	Magyar
Összesen							
Bánság	1 195 871	775 067	160 616	64,27	12,33	71,00	9,18
Brassó	981 913	603 342	228 443	69,85	22,63	64,17	18,85
Kolozs	1 153 076	891 276	240 943	76,51	20,54	83,77	14,01
Körösvidék	848 272	571 467	253 917	67,67	28,74	71,68	23,95
Hunyad	572 963	510 984	38 265	87,66	6,47	89,40	6,27
Máramaros	712 567	461 150	214 541	65,89	27,80	72,08	20,45
Maros–Magyar AT	767 650	267 794	479 474	34,83	61,64	39,02	55,60
Erdély összesen	6 232 312	4 081 080	1 616 199	65,48	25,93	70,13	21,38
Városi környezet ^c							
Bánság	485 656	290 008	96 873	59,38	17,28	70,21	11,38
Brassó ^d	463 362	295 209	91 590	63,12	19,30	66,15	16,92
Kolozs	323 732	193 648	121 951	58,92	36,45	73,31	24,09
Körösvidék	236 937	117 006	108 802	49,94	43,40	58,29	35,60
Hunyad	273 146	225 212	33 419	81,28	11,54	86,86	9,28
Máramaros	200 426	100 900	92 210	52,68	41,74	69,12	27,85
Maros–Magyar AT ^d	181 524	44 803	133 359	24,51	71,49	30,82	65,87
Erdély összesen	2 165 053	1 266 786	678 204	58,51	31,32	67,00	24,25
Falusi környezet ^c							
Bánság	710 215	485 059	63 473	67,72	8,94	71,62	7,57
Brassó ^d	518 281	308 133	136 852	56,91	25,62	62,34	20,62
Kolozs	829 344	697 628	118 992	82,65	14,97	87,18	10,81
Körösvidék	611 335	454 461	145 115	74,95	22,68	76,63	19,64
Hunyad	299 817	285 772	4 846	93,47	1,85	93,25	1,71
Máramaros	512 141	360 250	122 331	71,06	22,35	73,39	17,16
Maros–Magyar AT ^d	586 126	222 991	346 115	38,03	58,59	42,04	51,82
Erdély összesen	4 067 259	2 814 294	937 995	69,19	23,06	71,84	19,81

^a Az 1966. évi tartományi határok között. (Anuarul statistic 1961. 74–75. o.)

^b Az apa nemzetisége után. (Anuarul demografic 1967. 52–53. o.)

^c Az 1956. évi közigazgatási beosztás szerint.

^d A Stalin tartománytól a Magyar Autonóm Tartományhoz került Dicsőszentmárton, a Magyar Autonóm Tartománytól Stalin tartományhoz került Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely rajonok megfelelő adatainak le-, illetve beszámításával.

Az összes népesség természetes szaporulata 1956–1965 között^a

Tartomány	Szám szerint			% -ban		
	Összesen	Városok	Falvak	Összesen	Városok	Falvak
Bánság	9 786	10 142	-356	0,82	2,08	-0,05
Brassó	89 460	45 154	44 306	9,11	9,74	8,55
Kolozs	120 804	25 352	95 452	10,47	7,83	11,51
Körösvidék	51 074	14 020	37 054	6,02	5,92	6,06
Hunyad	37 577	27 702	9 875	6,56	10,14	3,29
Máramaros	93 254	26 245	67 009	13,09	13,09	13,09
Maros–Magyar AT	79 538	18 963	60 575	10,36	10,45	10,33
Erdély összesen	481 493	167 578	313 915	7,73	7,74	7,72

^a Az 1966. évi közigazgatási beosztás szerint.

A románok és magyarok számított természetes szaporulata 1956–1965 között
az élveszületések 1965. évi nemzetiségi megoszlásának arányszámai alapján^a

Tartomány	Szám szerint			% -ban		
	Összesen	Városok	Falvak	Összesen	Városok	Falvak
Románok						
Bánság	6 870	7 120	-250	0,87	2,46	-0,05
Brassó	57 130	29 870	27 260	9,53	10,12	8,85
Kolozs	101 800	18 585	83 215	11,42	9,60	11,93
Körösvidék	36 567	8 172	28 395	6,40	6,98	6,25
Hunyad	33 270	24 062	9 208	6,51	10,68	3,22
Máramaros	67 318	18 140	49 178	14,60	17,98	13,65
Maros–Magyar AT	31 310	5 844	25 466	11,69	13,04	11,42
Erdély összesen	334 265	111 793	222 472	8,20	8,82	7,90
Magyarok						
Bánság	1 127	1 154	-27	0,70	1,19	-0,04
Brassó	16 950	7 640	9 310	7,42	9,74	6,80
Kolozs	16 425	6 107	10 318	6,82	5,01	8,67
Körösvidék	12 268	4 991	7 277	4,83	4,59	5,01
Hunyad	2 740	2 571	169	7,16	7,69	3,48
Máramaros	18 808	7 309	11 499	8,77	7,93	9,40
Maros–Magyar AT	43 881	12 491	31 390	9,15	9,37	9,07
Erdély összesen	112 200	42 263	69 936	6,94	6,23	7,46

^a Az 1966. évi közigazgatási beosztás szerint. A számítást a városok és falvak csoportjában végeztem el, oly módon, hogy az élveszületések 1965. évi nemzetiségi megoszlásának megfelelő arányszámait az összes népesség természetes szaporulatára vetítettem; az összesen oszlop az így kapott értékeket összegzi.

A magyar anyanyelvűek 1956–1966 között számított természetes szaporulata
az 1968 utáni megyehatárok között

Megye	Városi környezet			Falusi környezet			Városi és falusi gyarapodás együtt
	A magyarok 1956. évi lélekszáma ^a	Megfelelő tartományi arányszám (%)	Az előbbi alapján számított szaporulat	A magyarok 1956. évi lélekszáma ^a	Megfelelő tartományi arányszám (%)	Az előbbi alapján számított szaporulat	
Fehér	10 017	5,01	502	17 260	8,67	1 496	1 998
Arad	42 222	1,19	502	44 560	-0,04	-17	485
Bihar	99 241	4,59	4 555	104 910	5,01	5 255	9 810
Beszterce-Naszód	3 877	5,01	194	19 680	8,67	1 706	1 900
Brassó	37 815	9,74	3 683	21 380	6,80	1 454	5 137
Krassó-Szörény	6 408	1,19	76	1 630	-0,04	-6	70
Kolozs	104 623	5,01	5 241	64 370	8,67	5 580	10 821
Kovászna	35 721	9,74	3 479	104 990	7,93 ^b	8 325	11 804
Hargita	54 221	9,37	5 080	192 730	9,07	17 480	22 560
Hunyad	30 449	7,69	2 341	3 600	3,48	125	2 466
Máramaros	36 901	7,93	2 926	14 400	9,40	1 354	4 280
Maros	82 242	9,37	7 706	154 110	9,07	13 978	21 684
Szatmár	51 383	7,93	4 074	107 125	9,40	10 070	14 144
Szilágy	18 614	5,01	932	48 840	8,67	4 234	5 166
Szeben	14 479	9,74	1 410	3 400	6,80	231	1 641
Temes	49 523	1,19	589	34 990	-0,04	-14	575
Erdély összesen	677 737	6,39	43 290	937 975	7,69	71 250	114 540

A magyar nemzetiségűek 1956–1966 között számított természetes szaporulata
az 1968 utáni megyehatárok között

Megye	Városi környezet			Falusi környezet			Városi és falusi gyarapodás együtt
	A magyarok 1956. évi lélekszáma ^a	Megfelelő tartományi arányszám (%)	Az előbbi alapján számított szaporulat	A magyarok 1956. évi lélekszáma ^a	Megfelelő tartományi arányszám (%)	Az előbbi alapján számított szaporulat	
Fehér	10 200	5,01	511	17 050	8,67	1 478	1 989
Arad	36 226	1,19	431	44 125	-0,04	-18	413
Bihar	93 436	4,59	4 289	101 140	5,01	5 067	9 356
Beszterce-Naszód	4 182	5,01	210	19 940	8,67	1 729	1 939
Brassó	36 303	9,74	3 536	20 590	6,80	1 400	4 936
Krassó-Szörény	6 600	1,19	79	1 680	-0,04	-7	72
Kolozs	100 290	5,01	5 024	64 320	8,67	5 576	10 600
Kovászna	35 114	9,74	3 420	101 545	7,93 ^b	8 053	11 473
Hargita	53 611	9,37	5 023	191 060	9,07	17 329	22 352
Hunyad	28 555	7,69	2 196	4 095	3,48	143	2 339
Máramaros	33 523	7,93	2 658	14 030	9,40	1 319	3 977
Maros	79 164	9,37	7 670	153 170	9,07	13 892	21 562
Szatmár	46 222	7,93	3 665	99 600	9,40	9 362	13 027
Szilágy	18 318	5,01	918	48 520	8,67	4 207	5 125
Szeben	14 565	9,74	1 418	3 615	6,80	246	1 664
Temes	42 473	1,19	505	34 995	-0,04	-14	491
Erdély összesen	638 782	6,50	41 553	919 475	7,60	69 762	111 315

^a Az 1956. évi közigazgatási beosztás szerint.

^b Brassó és a Maros–Magyar AT arányszámainak középértéke.

Az elvándorlás számítása 1956–1966 között

Megye	a)	b)	c)	d)	e)	f)
Fehér	45 375	42,15	114 337	48 193	3 566	3 518
Arad	32 638	36,32	57 053	20 721	3 771	3 502
Bihar	47 522	39,62	75 081	29 747	10 560	10 084
Beszterce-Naszód	19 744	44,07	46 075	20 305	1 868	1 909
Brassó	22 483	33,98	58 511	19 882	3 151	3 022
Krassó-Szörény	20 398	41,47	34 323	14 234	355	356
Kolozs	52 317	39,85	89 944	35 843	10 430	10 180
Kovácszna	15 751	31,23	40 441	12 629	10 306	10 015
Hargita	27 973	39,62	71 048	28 149	25 390	25 137
Hunyad	26 150	39,56	52 956	20 949	1 864	1 781
Máramaros	22 862	41,50	48 544	20 146	2 820	2 619
Maros	52 202	40,62	93 760	38 085	17 519	17 253
Szatmár	32 910	44,25	56 778	25 124	11 808	10 854
Szilágy	26 376	46,27	76 516	35 403	8 780	8 709
Szeben	33 868	40,22	63 395	25 497	1 223	1 249
Temes	38 583	38,73	53 470	20 709	3 085	2 816

a) Az 1956–1965 között más településre távozottak becsült száma. (Recensămîntul 1977. Vol. I. 756. o.)

b) Az (a) rovatban szereplőknek az 1965-ig távozott összes elvándorló számán belüli %-os aránya.

c) A megyében születtek, más megyében laktak, 1966-ban. (Anuarul demografic 1974. 452–459. o.)

d) Ebből az 1956–1965 között távozottak feltételezett száma a (b) rovat alapján.

e) A (d) rovatból a magyar anyanyelvűek száma, 1956. évi számarányuk alapján.

f) A (d) rovatból a magyar nemzetiségűek száma, 1956. évi számarányuk alapján.

A bevándorlás számítása 1956–1966 között

Megye	a)	b)	c)	d)	e)	f)
Fehér	30 587	7 113 ^a	6 605 ^a	56,9	4 046	3 758
Arad	57 013	14 491	13 894	44,3	6 420	6 155
Bihar	42 761	12 785	12 262	45,0	5 753	5 518
Beszterce-Naszód	16 409	4 891	4 766	47,0	2 300	2 240
Brassó	74 578	28 980 ^b	28 641 ^b	49,6	14 375	14 206
Krassó-Szörény	35 759	7 819	7 352	53,9	4 214	3 963
Kolozs	96 160	26 081	25 529	39,1	10 198	9 982
Kovászna	14 045	6 505	6 400	43,1	2 805	2 758
Hargita	19 902	12 654 ^c	12 323 ^c	53,0	6 706	6 531
Hunyad	92 208	14 716 ^d	14 088 ^d	65,8	9 683	9 270
Máramaros	44 010	13 988	13 058	60,8	8 504	7 939
Maros	63 175	25 403	25 000	49,5	12 575	12 374
Szatmár	27 932	6 685	6 394	43,4	2 901	2 775
Szilágy	15 574	4 855	4 632	45,1	2 190	2 089
Szeben	56 237	11 624 ^c	1 344 ^c	47,4	5 510	5 377
Temes	104 987	22 410	21 482	44,8	10 040	9 785
Erdély összesen	791 427	221 000	213 770	49,0	108 220	104 720

a) A megyében élők, más erdélyi megyében születettek 1966-ban. (Anuarul demografic 1974. 452–459. o.)

b) Az (a) rovatból a magyar anyanyelvűek feltételezett száma a kibocsátó megyén belüli 1956-os arányszámuk alapján.

c) Az (a) rovatból a magyar nemzetiségűek feltételezett száma a kibocsátó megyén belüli 1956-os arányszámuk alapján.

d) A más településről 1956–1966 között érkezettek (Anuarul demografic 1974. 468–469. o.) összes bevándorlón belüli arányszáma.

e) A magyar anyanyelvű bevándoroltak közül (b) az 1956–1966 között érkezettek a (d) rovat arányszáma alapján.

f) A magyar nemzetiségű bevándoroltak közül (c) az 1956–1966 között érkezettek a (d) rovat arányszáma alapján.

^a A Maros megyéből történt bevándorlás alulszámítva.

^b A Kovászna megyéből történt bevándorlás alulszámítva.

^c A Kovászna és Maros megyéből történt bevándorlás felülszámítva.

^d Az Arad, Bihar, Kolozs, Maros, Szatmár és Szilágy megyéből történt bevándorlás alulszámítva.

^e A Maros megyéből történt bevándorlás alulszámítva.

A vándorlások egyenlege anyanyelv szerint 1956–1966 között

Megye	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)
Fehér	3 566	230	10	240	3 806	4 046	240
Arad	3 771	2 500	70	2 570	6 341	6 420	79
Bihar	10 560	470	260	730	11 290	5 753	-5 537
Beszterce-Naszód	1 868	370	35	405	2 273	2 300	27
Brassó	3 151	420	10	430	3 581	14 375	10 794
Krassó-Szörény	355	30	300	330	685	4 214	3 529
Kolozs	10 430	2 000	20	2 020	12 450	10 198	-2 252
Kovácszna	10 306	45	–	45	10 351	2 805	-7 546
Hargita	25 390	175	10	185	25 575	6 706	-18 869
Hunyad	1 864	360	15	375	2 239	9 683	7 444
Máramaros	2 820	905	150	1 055	3 875	8 504	4 629
Maros	17 519	1 300	125	1 425	18 944	12 575	-6 369
Szatmár	11 808	900	110	1 010	12 818	2 901	-9 917
Szilágy	8 780	135	45	180	8 960	2 190	-6 770
Szeben	1 223	355	5	360	1 583	5 510	3 927
Temes	3 085	3 000	20	3 020	6 105	10 040	3 935
Erdély összesen	116 496	13 195	1 185	14 380	130 876	108 220	-22 656

a) Az ország más megyéibe történt vándorlás.

b) Magyar anyanyelvű zsidó kivándorlás a városokból.

c) Magyar anyanyelvű zsidó kivándorlás a községekből.

d) Magyar anyanyelvű zsidó kivándorlás összesen.

e) Elvándorlás összesen (a+d).

f) Bevándorlás Erdély más megyéiből.

g) Vándorlási egyenleg (f-e).

Becslés anyanyelv szerint, 1956–1966

Megye	1956	Feltételezett		1966	
	Hivatalos adat	természetes szaporulat	vándorlás	Számított adat	Hivatalos adat
Fehér	27 280	2 000	250	29 530	26 710
Arad	87 780	500	100	87 380	78 294
Bihar	204 150	9 800	-5 550	208 400	198 092
Beszterce-Naszód	23 560	1 900	–	25 460	21 587
Brassó	59 190	5 000	10 800	75 000	66 545
Krassó-Szörény	8 040	100	3 500	11 640	8 787
Kolozs	168 990	10 800	-2 250	177 540	166 117
Kovászna	140 710	11 800	-7 000 ^a	145 510	142 327
Hargita	246 950	22 600	-17 300 ^a	252 250	250 679
Hunyad	34 050	2 500	7 450	44 000	40 265
Máramaros	51 300	4 300	4 600	60 200	55 609
Maros	236 350	21 850	-5 300 ^a	252 900	252 861
Szatmár	158 510	14 000	-9 900	162 610	155 192
Szilágy	67 450	5 200	-6 800	65 850	63 981
Szeben	17 880	1 600	3 950	23 430	19 898
Temes	84 510	600	3 900	89 000	78 758
Erdély összesen	1 615 700	114 550	-19 550	1 710 700	1 625 702

^a A Regátból történt visszavándorlást feltételezve korrigált becslés.

Becslés nemzetiség szerint, 1956–1966

Megye	1956	Feltételezett				1966	
	Hivatalos adat	természetes szaporulat	el-vándorlás	be-vándorlás	vándorlás összesen	Számított adat	Hivatalos adat
Fehér	27 250	2 000	3 518	3 758	200	29 450	26 989
Arad	80 350	450	3 502	6 155	2 650	83 450	75 445
Bihar	194 580	9 350	10 084	5 518	-4 580	199 350	192 948
Beszterce-Naszód	24 120	1 950	1 909	2 240	330	26 400	22 358
Brassó	56 890	4 950	3 022	14 206	11 200	73 040	65 326
Krassó-Szörény	8 280	70	356	3 963	3 600	11 950	9 175
Kolozs	164 610	10 600	10 180	9 982	200	175 410	164 768
Kovászna	136 660	11 500	10 015	3 365 ^a	-6 650	141 510	140 472
Hargita	244 670	22 350	25 137	7 731 ^a	-17 400	249 620	248 886
Hunyad	32 650	2 350	1 781	9 270	7 500	42 500	40 047
Máramaros	47 550	4 000	2 619	7 939	5 300	56 850	53 583
Maros	232 340	21 550	17 253	13 374 ^a	-3 880	250 010	249 675
Szatmár	145 820	13 000	10 854	2 775	-8 080	150 740	147 594
Szilágy	66 840	5 100	8 709	2 089	-6 600	65 340	63 850
Szeben	18 180	1 650	1 249	5 377	4 120	23 950	20 139
Temes	77 430	500	2 816	8 385 ^b	5 570	83 500	76 183
Erdély összesen	1 558 220	111 370	113 004	106 127	-6 520	1 663 070	1 597 438

^a A Regátból történt visszavándorlást feltételezve.

^b A bevándorlás számításában 9785.

Becsült természetes szaporulat 1966–1976 között

Megye	Az összes népesség			Csök- kentés (%)	A magyarok számított népességszáma 1966-ban		A magyarok csökkentett arányszám szerint számi- tott természetes szaporu- lata 1966–1976 között	
	1966. évi lélek- száma	természetes szaporu- lata 1966–1976 között			Anya- nyelv	Nemzeti- ség	Anya- nyelv	Nemzeti- ség
		Szám szerint	%-ban					
Fehér	382 786	42 470	11,09	-2,0	29 530	29 450	2 700	2 680
Arad	481 248	9 645	2,00	-2,0	87 380	83 450	–	–
Bihar	586 480	52 118	8,89	-2,0	208 400	199 350	14 400	13 800
Beszterce-Naszód	269 954	43 025	15,93	-4,0	25 460	26 400	3 100	3 200
Brassó	442 692	58 063	13,12	-2,0	75 000	73 040	8 350	8 130
Krassó-Szörény	358 726	15 541	4,33	-2,0	11 640	11 950	250	270
Kolozs	629 746	72 551	11,52	-2,0	177 540	175 410	17 000	16 700
Kovászna	176 858	22 112	12,50	-1,2	145 510	141 510	16 200	16 000
Hargita	282 392	39 463	14,00	–	252 250	249 620	35 300	34 950
Hunyad	474 602	52 588	11,08	-2,0	44 000	42 500	4 000	3 800
Máramaros	427 645	69 997	16,37	-2,0	60 200	56 850	8 600	8 200
Maros	561 598	76 289	13,58	-1,0	252 900	250 010	31 800	31 500
Szatmár	359 393	49 014	13,64	-1,0	162 610	150 740	20 600	19 100
Szilágy	263 103	30 595	11,63	-1,0	65 850	65 340	7 000	6 950
Szeben	414 756	58 057	14,00	-2,0	23 430	23 950	2 800	2 850
Temes	607 596	23 865	3,92	-2,0	89 000	83 500	1 700	1 600
Erdély összesen	6 719 555	715 423	10,64	-0,5	1 710 700	1 663 070	173 800	169 730

Korrigált adatsor az összes népesség és a magyarok becsült természetes szaporodása között 1956–1965 között mutatkozó 0,8 százalékpontos eltérés figyelembevételével (a Fehér, Beszterce-Naszód, Brassó, Kolozs, Máramaros, Szatmár, Szilágy, Szeben megyei becslések további csökkentésével)

Megye	Az összes népesség			Csök- kentés	A magyarok számított népességszáma 1966-ban		A magyarok csökkentett arányszám szerint számí- tott természetes szaporu- lata 1966–1976 között	
	1966. évi lélek- száma	természetes szaporu- lata 1966–1976 között			Anya- nyelv	Nemzeti- ség	Anya- nyelv	Nemzeti- ség
		Szám szerint	%-ban					
Fehér	382 786	42 470	11,09	-4,0	29 530	29 450	2 000	2 000
Arad	481 248	9 645	2,00	-2,0	87 380	83 450	–	–
Bihar	586 480	52 118	8,89	-2,0	208 400	199 350	14 400	13 800
Beszterce-Naszód	269 954	43 025	15,93	-7,5	25 460	26 400	2 100	2 200
Brassó	442 692	58 063	13,12	-3,3	75 000	73 040	7 350	7 130
Krassó-Szörény	358 726	15 541	4,33	-2,0	11 640	11 950	250	270
Kolozs	629 746	72 551	11,52	-3,0	177 540	175 410	15 000	14 700
Kovácsna	176 858	22 112	12,50	-1,2	145 510	141 510	16 200	16 000
Hargita	282 392	39 463	14,00	–	252 250	249 620	35 300	34 950
Hunyad	474 602	52 588	11,08	-2,0	44 000	42 500	4 000	3 800
Máramaros	427 645	69 997	16,37	-4,5	60 200	56 850	7 000	6 600
Maros	561 598	76 289	13,58	-1,0	252 900	250 010	31 800	31 500
Szatmár	359 393	49 014	13,64	-2,2	162 610	150 740	18 600	17 100
Szilágy	263 103	30 595	11,63	-2,5	65 850	65 340	6 000	5 950
Szeben	414 756	58 057	14,00	-5,0	23 430	23 950	2 100	2 150
Temes	607 596	23 865	3,92	-2,0	89 000	83 500	1 700	1 600
Erdély összesen	6 719 555	715 423	10,64	-1,0	1 710 700	1 663 070	163 800	159 730

Az elvándorlás számítása 1966–1977 között

Megye	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)
Fehér	114 337	125 297	10 960	7,7	844	7,7	844
Arad	57 053	56 515	-538	18,2	-98	17,3	-93
Bihar	75 081	85 895	10 814	35,5	3 840	34,0	3 676
Beszterce-Naszód	46 075	62 880	16 805	9,5	1 597	9,8	1 647
Brassó	58 511	66 085	7 574	16,9	1 280	16,5	1 250
Krassó-Szörény	34 323	43 745	9 422	3,2	302	3,3	310
Kolozs	89 944	104 947	15 003	28,1	4 215	27,8	4 170
Kovácsna	40 441	44 272	3 831	82,3	3 153	80,0	3 065
Hargita	71 048	74 602	3 554	89,3	3 174	88,4	3 142
Hunyad	52 956	71 647	18 691	9,3	1 738	8,9	1 663
Máramaros	48 544	60 072	11 528	14,1	1 625	13,3	1 533
Maros	93 760	119 923	26 163	45,0	11 773	44,5	11 643
Szatmár	56 778	66 033	9 255	45,2	4 183	41,9	3 878
Szilágy	76 516	98 300	21 784	25,0	5 446	24,8	5 402
Szeben	63 395	66 738	3 343	5,6	187	5,8	194
Temes	53 470	59 029	5 559	14,6	812	13,7	762
Erdély összesen	1 032 232	1 206 080	173 848	25,4	44 071	24,8	43 086

- a) A megyében születtek, más megyében laknak, 1966-ban. (Anuarul demografic 1974. 452–459. o.)
b) A megyében születtek, más megyében laknak, 1977-ben. (Recensământul 1977. Vol. I. 696–725. o.)
c) Az előbbi két szám különbsége.
d) A magyar anyanyelvűek 1966-ban becsült %-os aránya.
e) A (c) rovatból a magyar anyanyelvűek száma a (d) rovatban becsült számarányuk alapján.
f) A magyar nemzetiségűek 1966-ban becsült %-os aránya.
g) A (c) rovatból a magyar nemzetiségűek száma az (f) rovatban becsült számarányuk alapján.

A bevándorlás számítása 1966–1977 között

Megye	a)	b)	c)	d)	e)
Fehér	30 587	36 432	5 845	1 061	1 049
Arad	57 103	72 340	15 237	3 700	3 602
Bihar	42 761	48 152	5 391	1 621	1 926 ^a
Beszterce-Naszód	16 409	16 803	394	143	110
Brassó	74 578	87 601	13 023	5 418	5 348
Krassó-Szörény	35 759	37 936	2 177	809	815
Kolozs	96 160	110 361	14 201	2 718	2 677
Kovácsna	14 045	18 866	4 821	2 696	2 666
Hargita	19 902	25 234	5 332	2 325	2 295
Hunyad	92 208	93 285	1 077	34	467 ^b
Máramaros	44 010	52 094	8 084	2 269	2 230
Maros	63 175	65 921	2 746	535	524
Szatmár	27 932	31 079	3 147	807	788
Szilágy	15 574	16 378	804	86	84
Szeben	56 237	66 881	10 644	1 173	1 096
Temes	104 987	136 926	31 939	6 620	6 368
Erdély összesen	791 427	916 289	124 862	32 015	32 045

a) A megyében élők, más erdélyi megyében születettek 1966-ban. (Anuarul demografic 1974. 452–459. o.)

b) A megyében élők, más erdélyi megyében születettek 1977-ben. (Recensământul 1977. Vol. I. 696–725. o.)

c) A (b) és (a) rovat különbözete.

d) A (c) rovatból a magyar anyanyelvűek feltételezett száma a kibocsátó megyéken belüli 1966-os becsült arányszámuk alapján.

e) A (c) rovatból a magyar nemzetiségűek feltételezett száma a kibocsátó megyéken belüli 1966-os becsült arányszámuk alapján.

^a Téves számítás, helyesen 1 598.

^b Téves számítás, helyesen 13.

A vándorlások egyenlege 1966–1977 között

Megye	Anyanyelv					Nemzetiség		
	a)	b)	c)	d)	e)	f)	g)	h
Fehér	844	–	844	1 061	217	844	1 049	205
Arad	-98	500	402	3 700	3 298	-93	3 602	3 695
Bihar	3 840	500	4 340	1 621	-2 719	3 676	1 926	-1 750
Beszterce-Naszód	1 597	–	1 597	143	-1 454	1 647	110	-1 537
Brassó	1 280	–	1 280	5 418	4 138	1 250	5 348	4 098
Krassó-Szörény	302	–	302	809	507	310	815	505
Kolozs	4 215	600	4 815	2 718	-2 097	4 170	2 677	-1 493
Kovászna	3 153	–	3 153	2 696	-457	3 065	2 666	-399
Hargita	3 174	–	3 174	2 325	-849	3 142	2 295	-847
Hunyad	1 738	–	1 738	34	-1 704	1 663	467	-1 196
Máramaros	1 625	–	1 625	2 269	644	1 533	2 230	697
Maros	11 773	300	12 073	535	-11 538	11 643	524	-11 119
Szatmár	4 183	200	4 383	807	-3 576	3 878	788	-3 090
Szilágy	5 446	–	5 446	86	-5 360	5 402	84	-5 318
Szeben	187	–	187	1 173	986	194	1 096	902
Temes	812	500	1 312	6 620	5 308	762	6 368	5 606
Erdély összesen	44 071	2 600	46 671	32 015	-14 656	43 086	32 045	-11 041

a) Az ország más megyéibe történt vándorlás.

b) Magyar anyanyelvű zsidó kivándorlás.

c) Elvándorlás összesen (a+b).

d) Bevándorlás Erdély más megyéiből.

e) Vándorlási egyenleg (d-c).

f) Az ország más megyéibe történt vándorlás.

g) Bevándorlás Erdély más megyéiből.

h) Vándorlási egyenleg (g-f).

Becslés anyanyelv szerint, 1966–1977

Megye	Számított adat, 1966	Feltételezett természetes szaporulat		Feltételezett vándorlás	Számított adat, 1977	
		1. változat	2. változat		1. változat	2. változat
Fehér	29 530	2 700	2 000	200	32 430	31 730
Arad	87 380	–	–	3 200	90 580	90 580
Bihar	208 400	14 400	14 400	-2 700	220 100	220 100
Beszterce-Naszód	25 460	3 100	2 100	-1 460	27 100	26 100
Brassó	75 000	8 350	7 350	4 150	87 500	86 500
Krassó-Szörény	11 640	250	250	510	12 400	12 400
Kolozs	177 540	17 000	15 000	-2 100	192 440	190 440
Kovászna	145 510	16 200	16 200	-400	161 310	161 310
Hargita	252 250	35 300	35 300	-850	286 700	286 700
Hunyad	44 000	4 000	4 000	-1 700	46 300	46 300
Máramaros	60 200	8 600	7 000	700	69 500	67 900
Maros	252 900	31 800	31 800	-11 500	273 200	273 200
Szatmár	162 610	20 600	18 600	-3 600	179 610	177 610
Szilágy	65 850	7 000	6 000	-5 250	67 600	66 600
Szeben	23 430	2 800	2 100	1 000	27 230	26 530
Temes	89 000	1 700	1 700	5 300	96 000	96 000
Erdély összesen	1 710 700	173 800	163 800	-14 500	1 870 000	1 860 000 ^a

^a Ez a szám kapott helyet – alsó értéként – a „Népszámlálások a jelenkori Erdély területén” c. kötet (Budapest, 1992) 119. jegyzetében (132. o.). Ua. a vonatkozó rész internetes változatában [Népszámlálások a háború utáni Romániában] [1948-1977] a 20. jegyzetben.

Becslés nemzetiség szerint, 1966–1977

Megye	Számított adat, 1966	Feltételezett természetes szaporulat		Feltételezett vándorlás	Számított adat, 1977		Hivatalos adat, 1977
		1. változat	2. változat		1. változat	2. változat	
Fehér	29 450	2 680	2 000	200	32 330	31 650	27 342
Arad	83 450	–	–	3 600	87 050	87 050	73 277
Bihar	199 350	13 800	13 800	-1 750	211 400	211 400	200 424
Beszterce-Naszód	26 400	3 200	2 200	-1 500	28 100	27 100	21 546
Brassó	73 040	8 130	7 130	4 100	85 270	84 270	71 132
Krassó-Szörény	11 950	270	270	500	12 720	12 720	9 238
Kolozs	175 410	16 700	14 700	-1 500	190 610	188 610	170 195
Kovászna	141 510	16 000	16 000	-380	157 130	157 130	156 032
Hargita	249 620	34 950	34 950	-850	283 720	283 720	276 645
Hunyad	42 500	3 800	3 800	-1 200	45 100	45 100	38 548
Máramaros	56 850	8 200	6 600	700	65 750	64 150	57 897
Maros	250 010	31 500	31 500	-11 100	270 410	270 410	265 752
Szatmár	150 740	19 100	17 100	-3 100	166 740	164 740	152 702
Szilágy	65 340	6 950	5 950	-5 320	66 970	65 970	64 232
Szeben	23 950	2 850	2 150	900	27 700	27 000	21 851
Temes	83 500	1 600	1 600	5 600	90 700	90 700	77 523
Erdély összesen	1 663 070	169 730	159 730	-11 100	1 821 700	1 811 700	1 684 336